

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΑ Η.Α.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΝΤΟΥΜΠΑΙ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19 ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΗΑΕ

Η οικονομία των ΗΑΕ κινείται σταθερά σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, στηριζόμενη στην μεταποιητική βιομηχανία πετρελαίου, καθώς και στην ώθηση των κλάδων κατασκευών, τουρισμού και εμπορίου, σε οποία συνέβαλε η κατοχύρωση της διοργάνωσης της Παγκοσμίου Εκθέσεως EXPO2020. Παρ'όλα αυτά, η οικονομία αντιμετωπίζει ήδη τα τελευταία χρόνια θέματα ρευστότητας, ειδικά στο Εμιράτο του Ντουμπάι, οποία αντιμετωπίζονται με διαρθρωτικές αλλαγές (επιβολή ΦΠΑ, συγχωνεύσεις κρατικών επενδυτικών ταμείων, τραπεζικών ιδρυμάτων, κλπ.). Σύμφωνα με τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, και παρά την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας, χάρις στην καταληκτική πορεία προς την EXPO2020, το 2019 το ΑΕΠ των ΗΑΕ αυξήθηκε μόλις κατά 1,9%, έναντι 1,7% το 2018 και ασθενούς ανάπτυξης το 2017 (0,5%).

Τα ΗΑΕ ήρθαν αντιμέτωπα με την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού σε ανωτέρω οικονομική συγκυρία, ένα βήμα πριν την πολυαναμενόμενη έναρξη της EXPO2020. Η αναστολή λειτουργίας της οικονομίας, που διήρκεσε περίπου δύο μήνες, η πτώση των τιμών πετρελαίου, καθώς και η αναβολή για ένα έτος της EXPO2020, διαγράφουν δυσσιώνες τις προβλέψεις για το 2020. Σύμφωνα με προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (World Economic Report, 04/2020), το 2020 η εμμερατινή οικονομία θα συρρικνωθεί κατά 3,5%, αλλά θα ανακάμψει δυναμικά το 2021 (+3,3%). Η S&P Global Ratings, σε μία ακόμα περισσότερο απαισιόδοξη πρόβλεψη, θεωρεί ότι το ΑΕΠ του Abu Dhabi θα συρρικνωθεί κατά 7,5% και η Κυβέρνηση του Εμιράτου θα καταγράψει έλλειμμα της τάξης του 12% (έναντι 0,3% το 2019). Εξάλλου, το Άμπου Ντάμπι ενδέχεται να χρειασθεί να ενισχύσει οικονομικά και τα υπόλοιπα Εμιράτα, αν και πρόσφατες φήμες περί οικονομικής διάσωσης του Ντουμπάι διεψεύστησαν. Η Moody's Investors Service εκτιμά ότι το ΑΕΠ του Ντουμπάι, που είναι περισσότερο εκτεθειμένο στις διεθνείς οικονομικές διακυμάνσεις, θα συρρικνωθεί το 2020 κατά 4,9% (μη συμπεριλαμβανομένων πετρελαιοειδών). Σύμφωνα με έρευνα του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Ντουμπάι, οποία πραγματοποιήθηκε στην περίοδο του lockdown και σε οποία συμμετείχαν 1.228 εταιρείες διαφόρων κλάδων, κυρίως μικρομεσαίες, με λιγότερους από 20 υπαλλήλους, προκύπτει ότι 70% αυτών εκτιμούν μέτριο-υψηλό το ενδεχόμενο οριστικής παύσης λειτουργίας τους εντός του προσεχούς εξαμήνου.

Αγορά εργασίας: Μεταξύ των μέτρων που έλαβε η εμμερατινή κυβέρνηση για την ανακούφιση των επιχειρήσεων ήταν η ελαστικοποίηση των όρων εργασίας, η παροχή στις επιχειρήσεις δυνατότητας απολύσεων, μερικής εργασίας, αναστολής εργασίας, περικοπών μισθών, αδειών άνευ αποδοχών, κλπ. Σημειώνεται ότι 80-85% του πληθυσμού των ΗΑΕ είναι αλλοδαποί, που αναζήτησαν ευκαιρίες εργασίας στα ΗΑΕ, τόσο δυτικοί expats (white collar), όσο και ανειδίκευτοι ή χαμηλής ειδίκευσης (blue collar) κάτοικοι Νοτίου και Νοτιοανατολικής Ασίας. Η μείωση των θέσεων εργασίας οδηγεί ήδη χιλιάδες εξ αυτών πίσω στις πατρίδες τους, με εκτιμήσεις για μείωση του πληθυσμού των ΗΑΕ κατά 10-12% (Oxford Economics).

Εμπόριο: Πρόκειται για τον δεύτερο μεγαλύτερο τομέα της εμμερατινής οικονομίας μετά τον τομέα των υδρογονανθράκων, με συνεισφορά στο ΑΕΠ 12,5% και αξία 52,5δισ δολάρια ετησίως (2019). Τα εμπορικά κέντρα των ΗΑΕ, υπό κανονικές συνθήκες, προσελκύουν εκατομμύρια τουριστών κάθε χρόνο. Μόνο το Ντουμπάι διαθέτει 65 εμπορικά κέντρα (τέλη 2018), ενώ δέκα νέα κέντρα τελούν σε στάδιο κατασκευής. Ο κλάδος, συμπεριλαμβανομένου του κλάδου της εστίασης, συνεισφέρει 30% στην οικονομία του εμιράτου. Σύμφωνα με έρευνα της KPMG, το πρώτο δεκαπενθήμερο Μαρτίου τ.έ., προ της πλήρους αναστολής λειτουργίας των εμπορικών κέντρων που διήρκεσε περίπου έναν μήνα, οι λιανικές πωλήσεις ειδών μόδας και πολυτελείας μειώθηκαν κατά 20-50%, ενώ οι πωλήσεις καταστημάτων εστίασης και λιανικής πώλησης τροφίμων-ποτών μεσαίας-μικρής επιφάνειας

(καφεσιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καταστήματα delicatessen, κλπ) μειώθηκαν κατά 30-80%, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο προηγούμενου έτους, καταγράφοντας την χειρότερη επίδοση των τελευταίων ετών.

Αντίθετα, θετικά επέδρασε η πανδημία στις πωλήσεις σούπερ-μάρκετ και υπεραγορών (hyper-market), φαρμακείων και εταιρειών ηλεκτρονικού εμπορίου. Η αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου στα ΗΑΕ είναι ιδιαίτερα αναπτυσσόμενη, ήδη προ κορωνοϊού, και εκτιμάται ότι έως το 2022 θα ανέλθει σε 27,1δισ δολ.ΗΠΑ. Κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο Απριλίου τ.έ., οι ηλεκτρονικές πωλήσεις στα ΗΑΕ αυξήθηκαν κατά 150% (Telecommunications Regulatory Authority-TRA).

Κλάδος κατασκευών: Ο κατασκευαστικός τομέας παραμένει ο τέταρτος σημαντικότερος στην οικονομία των ΗΑΕ (μετά τον πετρελαϊκό, εμπόριο, χρηματοοικονομικό) με ποσοστό 8,4% επί του ΑΕΠ (2019). Εκτιμάται ότι η αξία των έργων υπό κατασκευή ή σχεδιασμό στα ΗΑΕ ανέρχονται σε 710 δις δολ.ΗΠΑ. Κατά το διάστημα αναστολής λειτουργίας της οικονομίας, οι κατασκευαστικές εργασίες συνεχίστηκαν, ωστόσο τα προληπτικά μέτρα κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού (π.χ. μετακίνηση εργατών) επιβράδυναν την πορεία εκτέλεσης των έργων. Λόγω της σχετικά απρόσκοπτης πραγματοποίησης εμπορευματικών μεταφορών, δεν κατεγράφησαν δυσχέρειες στην εφοδιαστική αλυσίδα δομικών υλικών. Η Κυβέρνηση του Ντουμπάι ανακοίνωσε την αναστολή νέων κατασκευαστικών έργων, ενώ, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, η αναστολή λειτουργίας της οικονομίας και η κρίση ρευστότητας οδηγεί εκ των πραγμάτων σε ανατιμολόγηση συμβολαίων έργων, με μειώσεις που κυμαίνονται από 10 έως 20%. Εξάλλου, η αναβολή της Παγκοσμίου Εκθέσεως EXPO2020 οδηγεί σε παράταση της προπαρασκευαστικής περιόδου και της ολοκλήρωσης έργων κατά ένα έτος.

Τουρισμός/Εστίαση: Τον Μάρτιο τ.έ. ανεστάλησαν οι εμπορικές πτήσεις, με διενέργεια από κρατικούς αερομεταφορείς (Emirates Airlines και Etihad Airways) μόνον εξερχόμενων πτήσεων επαναπατρισμού (one-way) και εμπορευματικών μεταφορών (cargo). Στα τέλη Μαΐου τ.έ. ανακοινώθηκε η επανεκκίνηση περιορισμένων δρομολογίων για λόγους επαναπατρισμού (one-way) από ορισμένες πόλεις Ευρώπης και Ασίας. Ανάσα αναμένεται να δοθεί με την καταρχήν προαναγγελθείσα έναρξη, εμπορικών πτήσεων (με επιστροφή) των αεροπορικών εταιρειών Emirates και Etihad τον προσεχή Ιούλιο, οποία πάντως τελεί υπό αίρεση, αναλόγως των εξελίξεων της πανδημίας. Σημειώνεται ότι η Emirates, η μεγαλύτερη εταιρεία παγκοσμίως στην αγορά των πτήσεων long-haul (μακράς διαρκείας), προ κορωνοϊού λειτουργούσε πτήσεις σε 157 προορισμούς και 83 χώρες, απασχολώντας περίπου 60.000 εργαζομένους. Σύμφωνα δε με εκτιμήσεις του Προέδρου της Emirates, Tim Clark, η εταιρεία αναμένεται να επαναλειτουργήσει πλήρως και επιτυχώς το δίκτυό της την τουριστική περίοδο 2022/2023 ή 2023/2024.

Η αναστολή λειτουργίας των ξενοδοχείων για πάνω από δύο μήνες (τέλη Μαρτίου-τέλος Μαΐου) και η λειτουργία εστιατορίων το μεγαλύτερο διάστημα μόνο με υπηρεσίες διανομής κατόικον (delivery), επέφερε σημαντικό πλήγμα στην τουριστική βιομηχανία της χώρας, οποία συνεισφέρει 11,1% στο ΑΕΠ (2018), με μεγαλύτερη εξάρτηση από εν λόγω κλάδο του Εμιράτου του Ντουμπάι. Τον Μάιο, μήνα Ραμαζανίου, αν και επετράπη, υπό περιορισμούς, η επαναλειτουργία των εστιατορίων με εξυπηρέτηση σε τραπεζοκαθίσματα (dine-in), λόγω της απαγόρευσης διάθεσης αλκοόλ, αλλά και των περιορισμών και της μειωμένης κίνησης, πολλά εστιατόρια έκριναν οικονομικά ασύμφορη την πλήρη λειτουργία και διατήρησαν την λειτουργία τους σε διανομή κατόικον ή ακόμα και παρέμειναν κλειστά. Κατά τον Απρίλιο τ.έ. ο τζίρος των εστιατορίων που παρέμειναν ανοιχτά μειώθηκε κατά 70%.

Παράλληλα, σημαντικό τμήμα του εισερχόμενου τουρισμού αφορά συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις, κυρίως σε Ντουμπάι και Αμπού Ντάμπι, διοργάνωση οποίων έχει ανασταλεί από τον Μάρτιο 2020 έως τον Αύγουστο 2020, με προοπτική επανεκκίνησης του εκθεσιακού προγράμματος τον Σεπτέμβριο 2020. Ωστόσο, ήδη έχει ανακοινωθεί και η ακύρωση ορισμένων Διεθνών Εκθέσεων που πραγματοποιούνται το φθινόπωρο.

Ενέργεια-Υδρογονάνθρακες: Η μείωση της ζήτησης πετρελαίου, καθώς και οι συνέπειες της κρίσης τιμών πετρελαίου, λόγω της διαμάχης των πετρελαιοπαραγωγών χωρών, έχει ως συνέπεια την μείωση της εμμερατικής παραγωγής σε 2,76εκ.βαρέλια/ημερησίως το 2020, οποίο αντιστοιχεί σε μείωση περίπου 9% σε ετήσια βάση (2019/2020). Εν λόγω εξέλιξη αναμένεται να οδηγήσει σε συρρίκνωση του τομέα υδρογονανθράκων ΗΑΕ, το 2020, κατά 7,5%, έστω και αν ληφθεί υπόψη μερική αντιστάθμιση της μείωσης της παραγωγής αργού από την αύξηση επενδύσεων και την υψηλότερη παραγωγή φυσικού αερίου. Δεδομένου ότι εμμερατική οικονομία, κυρίως η οικονομία του Αμπου Ντάμπι που κατέχει 95% και 97% των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου αντίστοιχα, εξαρτάται σε ποσοστό 25% από τον τομέα υδρογονανθράκων (2019), η αρνητική επίδραση στο ΑΕΠ της χώρας από την κρίση πετρελαίου δύναται να ανέλθει ως και σε 3 ποσοστιαίες μονάδες.

Ιούνιος 2020
Μαρία Κωστοπούλου
Γραμματέας ΟΕΥ Α΄